

## Täysistunto

### Keskiviikko 13.2.2019 klo 14.02—16.10

#### 5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi veteraanietuuksien tasokorotuksiksi

Hallituksen esitys HE 322/2018 vp

##### *Lähetekeskustelu*

**Toinen varapuhemies Tuula Haatainen:** Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveystieteiden valio- kuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 45 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

##### *Keskustelu*

**14.09 Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt käsittelyssä on hallituksen esitys veteraanietuuksien tasokorotuksiksi. Esityksessä ehdotetaan, että veteraanietuuksia eli rintamasotilaseläkelain mukaista rintamalisää, ylimääräistä rintamalisää, ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain mukaista rintamalisää sekä vammaisetuslain mukaista veteraanilisää korotetaan sen verran kuin kansaneläkeindeksin korotus olisi etuuksia korottanut vuonna 2019. Etuudet on sidottu kansaneläkeindeksiin, ja indeksi on jäädytetty vuodeksi 2019. Ilman ehdotettua muutosta veteraanietuuksia ei korotettaisi. Nyt niihin ehdotetaan noin 1,2 prosentin korotus.

Tässä esityksessä korotusta ehdotetaan siis kaikkiin veteraanietuuksiin. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

**Toinen varapuhemies Tuula Haatainen:** Anteeksi, ministeri. — Pyydän kaikkia keskustelijoita käymään keskustelut käytävällä. Kuunnellaan ministerin esittely. — Olkaa hyvä.

Rintamalisää korotettaisiin 0,62 euroa kuukaudessa, jolloin se olisi 50,19 euroa kuukaudessa. Ylimääräinen rintamalisä on riippuvainen saajan muista eläketuloista, ja sitä korotettaisiin keskimäärin 1,63 euroa kuukaudessa, jolloin se olisi 76,53 euroa kuukaudessa. Ulkomaille maksettavaa rintamalisää ei makseta kuukausittain, mutta sen määrää ehdotetaan korotettavaksi 1,3 euroa kuukausitasolla laskettuna. Veteraanilisä korottuisi 1,3 euroa kuukaudessa, ja sen määrä olisi 106,43 euroa kuukaudessa.

Korotusten yhteenlaskettu vuosikustannus on 135 000 euroa. Muutokset tulisivat voimaan 1. päivänä huhtikuuta 2019, joten vuoden 2019 kustannukset lisääntyisivät noin 100 000 euroa. Vuonna 2020 kustannukset ovat samaa tasoa kuin vuonna 2019, ja seuraavina vuosina kustannukset alenevat noin 25—30 prosenttia vuosittain. Veteraanietuuksia varten on valtion talousarviossa arviomääräraha.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 158/2018 vp

Etuuden saajia oli vuonna 2019 seuraavasti: Rintamalisää sai 9 300 henkilöä, ulkomaille maksettavaa rintamalisää 80, ylimääräistä rintamalisää 4 100 ja veteraanilisää 1 950 henkilöä. Miehiä ja naisia on suunnilleen yhtä paljon eri ryhmissä.

Kansaneläkelaitokselle aiheutuvat kustannukset muutoksen toimeenpanosta olisivat arviolta 45 000 euroa.

**Toinen varapuhemies Tuula Haatainen:** Sitten puhujalistaan.

**14.11 Timo Heinonen kok:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä on tärkeä korjaus, joka nyt tehdään näihin indekseihin rintamalisän osalta. Kiitos siitä ministeri Mattilalle ja myös eduskunnalle, joka tähän tilanteeseen reagoi. Kysehän oli siitä, että kun indeksijäädityksissä samassa lainsäädännössä olivat myös nämä veteraanien etuudet, niin tuo pieni leikkaus sinne tuli ja se korjattiin nyt heti alkuvuodesta, niin kuin yhdessä sovimme, ja siitä kiitos.

Pidän myönteisenä myös sitä, että tällä vaalikaudella on yhdessä sovittu, että veteraanirahat eivät enää käytännössä voi loppua, vaan siinä vaiheessa, kun näyttää, että rahaa tarvitaan lisää, niin sitä myös on lisää haettu. Pidän tärkeänä, että tätä käytäntöä jatketaan myös tänä vuonna. Tätä kirjausta ei itse asiassa löydy nyt, kun hallitus on vaihtumassa vaalien jälkeen, ja toivon, että uusi hallitus tekee saman korjausliikkeen saman tien eli on valmius siihen, että heti vaalien jälkeen korotetaan määrärahaa. Nyt näyttää siltä, että rahan käyttö on kasvanut ja lisämäärärahatarvetta on.

Tänään meillä oli rintamaveteraaniasiain neuvottelukunnan kokous, ja tuore tieto kertoo siitä, että viimeinen iltahuuto kutsuu nopealla tahdilla näitä meidän kunniakansalaisiamme. Tammikuun puolella välissä maassamme oli 10 326 sotiamme veteraania ja heistä invalideja 1 104. Näiden kunniakansalaisten keski-ikä on nyt kohonnut jo 94 vuoteen. Näyttää siltä, että noin viidennes heistä vuositasolla saa tuon viimeisen iltahuutonsa ja määrä tulee laskemaan lähivuosiin erittäin nopeasti niin että vuonna 2021 keskuudessamme on arvioiden mukaan enää reilu 4 200 veteraania ja sotainvalideja heistä reilu 600. Eli on oikein, että kannamme hyvää huolta viimeiseen mieheen ja viimeiseen naiseen näistä meidän veteraaneistamme ja heidän puolisoistaan.

On ollut myönteistä myös se, että tänä vuonna, 1.1.2019, sotainvalidien laitoshoidon haitta-asteraja pudotettiin 10 prosenttiin, ja samaan aikaan on myös tehty päätös, että tänä vuonna ryhdytään tarjoamaan veteraaneille samat palvelut kuin sotainvalideille. Pidän myös itse tärkeänä, että mahdollisimman pikaisesti pääsemme tästä invaliditeettirajaprozentista kokonaan eroon ja tulevaisuudessa voimme näille koko ajan ikääntyvämmille miehille ja naisille taata samat palvelut, sillä heidän ikänsä on jo niin korkea, että se yksin vaatii poikkeuksellisen paljon hoitoa ja hoivaa.

Mutta lämmin kiitos maamme hallitukselle ja erityisesti ministeri Mattilalle hyvästä työstä tässä. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

**Toinen varapuhemies Tuula Haatainen:** Halutaanko tästä asiasta käydä debatti? Nähtävästi. Eli avataan debatti. Niitä edustajia, jotka haluavat käyttää vastauspuheenvuoron, pyydän nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 158/2018 vp

**14.15 Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä ehdotus on todellakin kyllä sinällensä oikea mutta tulee kovin myöhässä ja vasta sen jälkeen, kun tästä viime syksynä useaan eri kertaan eduskunnassa keskusteltiin.

Kun kaikille sotiemme veteraaneille tänä päivänä on suuri arvostus ja se esiintyy julkisissa kannanotoissa, niin eihän sen arvostuksen mukaista ole se, että hallitus esitti syksyllä ja eduskunta joulukuussa äänestyksen jälkeen hyväksyi, että rintamamiesten eläkkeiden indeksejä leikataan. Sehän ei ollut oikein. [Olavi Ala-Nissilän välihuuto] Nyt sitten tapahtui korjaus, hyvä niin, mutta on siis aihetta todeta, että se, mitä syksyllä oli tapahtumassa hallituksen esityksestä, joka vielä joulukuussa hyväksyttiin äänestyksen jälkeen, oli väärin. Ministeri huolella vältti sanomasta, että tässä korjataan joulukuussa tehtyä, äänestäen tehtyä, väärää päätöstä. Hyvä, että korjataan, mutta olisi aika ottaa opiksi niin, että kun sanotaan, että veteraanit ovat tehneet arvokasta työtä ja arvostamme heitä, niin sen täytyisi näkyä myös käytännön toiminnassa johdonmukaisesti, eikä niin, että siitä joudutaan täällä käymään kohtuullisen iso keskustelu ja sitten tekemään näitä paikkuehkeitä.

**14.16 Markku Rossi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On ilman muuta paikallaan, että nyt tämä veteraanietuuksien tasokorotus elikkä tavallaan indeksijäädädytyksen palautus toteutetaan. Se on ihan oikein. Voi sanoa kauneusvirheeksi tätä aiempaa ratkaisua, että sitä ei voitu hoitaa vielä viime vuoden puolella, mutta hyvä näin.

Arvoisa puhemies! Kyllä täytyy katsoa ihan oikeasti niitä kokonaisuuksia, missä mennään, ja olen kyllä ymmärtänyt, että eduskunta ja eduskuntapuolueet kaikki ovat olleet sillä asialla, että huolehditaan meidän kunniakansalaisistamme kuten meidän vanhusväestötämme toivon mukaan mahdollisimman hyvin muutoinkin, ja se on näkynyt kyllä nimenomaan tämän hallituskauden panostuksissa veteraanietuuksiin. Kotiin vietävät palvelut ovat nyt ihan omalla tasollaan, ja kysymys onkin monesti siitä, kuinka ne kunnialla saadaan hoidettua. Meillä on monia alueita ja kaupunkeja, muun muassa Kuopion kaupunki, jotka ovat erinomaisesti hoitaneet nämä kysymykset, mutta on paljon myös kuntia, joissa veteraanipalveluita ei ole pystytty hoitamaan järjestykseen, [Puhemies koputtaa] ja siinä kyllä pitää katsoa myös kuntiin ja kuntien päättäjiin.

**14.17 Arja Juvonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Myös itse kiitän tästä esityksestä. Tällä nyt korjataan tämä veteraanien kohtaama epäkohta, mikä oli todellakin tulossa. Kun oppositio täällä vahvasti nosti tämän asian esille, että veteraanietuuksiakin ollaan leikkaamassa, niin te peruite sen ja te tuotte nyt sitten korjausesityksen, mikä on erittäin hyvä asia.

Mutta minä nostaisin esille nyt tässä vielä edelleen, kun me puhumme sotainvalideista ja rintamaveteraaneista, sotainvalidien ja rintamaveteraanien puoliset, lesket ja sotelesket ja heidän tilanteensa meidän yhteiskunnassamme. Kysyn teiltä, ministeri, onko heillä oikeus saada kotona asumista tukevia palveluja, vai olisiko tässäkin korjattavaa lain mukaan, koska kovin paljon tulee viestiä, että sotelesket eivät ole oikeutettuja kotiin vietäviin palveluihin. He kaipaavat niitä kipeästi. Olen tehnyt tästä myös kirjallisen kysymyksen. Katsoin, että vielä ette ole ehtinyt siihen vastata, mutta varmaan pian se vastaus saapuu. — Kiitos.

**14.18 Simon Elo sin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On tärkeää, että tämä kauneusvirhe, mihin edustaja viittasi aikaisemmin, korjataan. Eli etuudethan on to-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 158/2018 vp

siaan sidottu kansaneläkeindeksiin, ja kun siinä jäädytys oli, niin tällainen virhe tapahtui, ja nyt se korjataan.

Kysehän ei ole sinänsä suurista rahoista. Rahasummana puhutaan 60 sentistä tai 1 eurosta 60 sentistä, mutta periaate tässä on erityisen tärkeä. Ei ole tietenkään oikein, että meidän kunniakansalaisiltamme millään tavalla leikattaisiin tilanteessa, jossa, niin kuin edustaja Heinonen kertoi, yhä useammalla iltahuuto kutsuu.

Kuitenkin täytyy nähdä se koko kuva. Toivon, että tänäkään vuonna, seuraavan hallituksen päätöksellä, rahat veteraanipalveluihin eivät lopu. Ylipäätään tämän hallituksen aikana, tietysti myös opposition tuella, on lisätty kymmeniä miljoonia määrärahaa näihin asioihin, ja tietysti tämä veljet samalle viivalle -lakiesitys, myös opposition tuella, ollaan saatu voimaan niin, että se tulee tämän vuoden aikana, marraskuun alusta, käyttöön. Eli saadaan samat palvelut samoin periaattein [Puhemies koputtaa] kaikille rintamaveteraaneille kuin on sotainvalideilla. Erittäin tärkeä uudistus.

**14.20 Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Varmasti kaikki tässä salissa olemme samaa mieltä, että tämä korjaus nyt pitää saada mahdollisimman nopeasti eduskunnasta läpi.

Mutta emme voi olla tyytyväisiä siihen, että tällainen virhe tehdään, emmekä myöskään siihen, että tämä on osa isompaa kokonaisuutta, KEL-indeksien jäädystä. Ei se, että nyt korjataan veteraanien kohdalla tämä kysymys... Tämä korjataan sen vuoksi, että oppositio kerta toisensa jälkeen nosti tämän esille. [Timo Heinonen: Ei pidä paikkaansa! — Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Kyllä pitää, olkaapa nyt rehellisiä!] Tämä nostettiin esille, tästä äänestettiin, ja tämä kuvasti hallituksen välinpitämättömyyttä kansaneläkeindeksien leikkauksissa, se, että tällaiseenkaan asiaan ei kiinnitetty huomiota. [Antti Lindtman: Just näin!]

Mutta samaan aikaan täytyy sanoa, että ei se voi olla oikein, että nousukauden aikana eläkeläiset laajasti jäävät ilman indeksikorotuksia ja ne jäädytetään. Tästä olemme samaa mieltä, että tämä pitää korjata, mutta ei tämä muuta miksiäkään sitä törkeää epäoikeudenmukaisuutta, mitä suurin osa meidän eläkeläisistä hallituksen kohdalla on saanut kokea tämän indeksijäädetyksen myötä.

**14.21 Antti Kaikkonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sehän meni sillä tavalla, että salikeskustelussa tämä asia todettiin viime joulun alla [Antti Lindtman: Kyllä!] ja salikeskustelussa myöskin todettiin, että tämä asia pitää korjata, ja tästä löytyi yksimielisyys, ja tässä se korjausesitys nyt on. Ei tämä nyt sen kummempi asia ole. Kauneusvirheeksi tätä voi tietenkin sanoa, ja on harmillista, että tämä nyt ylipäätään joudutaan korjaamaan. Mutta parempi näin kuin ei ollenkaan.

**14.21 Mikaela Nylander r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tietysti on todella hyvä, että tätä asiaa nyt korjataan. Edustaja Heinonen on ihan oikeassa siinä, että ollaan tehty myös paljon hyvää nyt tällä kaudella.

Haluaisin, että tämä työ veteraanien ja sotainvalidien puolesta jatkuu niin että turvataan kotiin vietävien palveluiden laatu ja määrä kaikille niistä tarvitseville ja että poistetaan haitta-asterajat.

Sitten: Edustaja Juvonen, puhuit aivan oikein leskien ja puolisoitten asemasta. Tätä pitää myös pitää mielessä ja parantaa.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 158/2018 vp

Eli emme voi vielä sanoa, että meillä olisi kaikki kohdallaan, vaan kyllä työtä riittää meille kaikille.

**14.22 Päivi Räsänen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Veteraanien, kunnia-kansalaistemme, kannalta on ikävää, että tämä veteraanietuuksiin tarkoitettu leikkaus kor-jataan vasta jälkikäteen kritiikin saattamana ja sen ansiosta. Vaikka kokonaisuudessa on kysymys pienestä summasta, niin en kuitenkaan puhuisi tässä yhteydessä kauneusleik-kauksesta. [Vasemmalta: Ei todellakaan!] Mielestäni se ei ole ihan asiallinen termi tässä yhteydessä.

Tässä korjataan todellakin se virhe, mikä viime vuonna tehtiin, ja kyllä tässä näkyy myös, mikä merkitys oppositiolla on demokratiassa: se, että nostetaan esiin epäkohtia — se nousi todellakin silloin viime syksynä hyvin voimakkaasti keskustelussa esiin. [Pia Viita-nen: Kyllä, juuri näin!]

Mutta samalla on kyllä syytä muistuttaa, että kyllä tässä ne ongelmat jäävät muihin pe-rusetuuksiin, koska tämä jäädytys koskee muita etuuksia.

**14.23 Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime syksynä teh-dyn kuukausien sinnikkään työn tuloksena hallitus on nyt vihdoinkin tuonut esityksen, jolla tämä veteraanien eläkkeiden leikkaus korjataan, ja kyllä tässä on kyse periaatteesta, koska tässä koko leikkauksessa oli kyse periaatekysymyksestä, siitä, millä arvoilla Suomessa päätöksiä tehdään. Tilanteessa, jossa talous kasvaa ja työllisyys nousee, se, että edes esite-tään sotiemme veteraanien eläkkeiden rintamalisien leikkaamista, on väärin.

Arvoisa puhemies! Tämä avaa myös keskustelun koko tämän hallituksen politiikasta, joka kohdistuu suomalaisten perusturvaan. Talous kasvaa, työllisyys nousee, elämme to-dennäköisesti suhdannehuippua — arvoisa hallitus, eikö meillä tässä tilanteessa ole varaa luopua jo neljännen kerran perättäin tehtävistä tavallisten suomalaisten perusturvaan koh-distuvista leikkauksista? Talous kasvaa, työllisyys nousee, ja neljännen kerran peräkkäin [Puhemies koputtaa] eläkkeensaajilta, työttömiltä, opiskelijoilta [Puhemies: Aika!] ja lap-siperheiltä leikataan. Eihän tämä ole oikein.

**14.24 Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tänään rin-tamaveteraaniaisiin neuvottelukunta kokoontui ja kyllä tämä hallitus sai siellä varsin laa-jasti järjestöiltä kiitosta veteraaniasioiden hoidosta, ja haluan ne välittää myös vastuumi-nisteri Pirkko Mattilalle. Tämän hallituskauden aikana on näitä asioita viety määrätietoi-sesti eteenpäin, [Markku Rossi: Ensimmäinen kerta!] toki monta asiaa niin, että niitä ovat olleet yhdessä tekemässä sekä oppositio että hallitus, eli on etsitty yhdessä ratkaisua sii-hen, että meidän kunniakansalaisistamme pidetään entistä parempaa huolta.

Edustaja Rossi nosti hyvin esille sen, että meillä on isoja eroja kuntien kesken. Toisissa kunnissa tällä hetkellä jo tarjotaan kaikille sotiemme veteraaneille invalidien tasoiset pal-velut, jotka ovat noin 14 000 euroa per veteraani, ja monessa kunnassa jäädytään reilusti alle sen 4 000:n, jäädytään sen takia, että siellä ei ole tarpeeksi apua, neuvoa, ohjausta, ja tähän meidän pitää nyt salin vasemmalta oikealle yhdessä kaikkien puolueiden kiinnittää huo-miota. [Puhemies koputtaa]

Ja nostan keskusteluun myös sen, että meillä on esimerkiksi sotaorvot isona ryhmänä [Puhemies: Aika!] vielä täysin ilman minkäänlaista apua ja hoivaa.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 158/2018 vp

**14.26 Mika Kari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Veteraanien asia on meidän yhteinen asiamme. Siinä rajapinnassa ei ole hallitusta tai oppositiota, siinä on isänmaata rakastava kansa, joka kunnioittaa meidän veteraanisukupolvien tekemää työtä.

Toivoisin, että tässä salikeskustelussakin muistettaisiin kuitenkin tietyt faktat siitä, mitä täällä eduskunnassa säädetään. Kauneusvirhe käsitteenä ei kyllä sovi tähän asiaan lainkaan, tai sitten se kauneusvirhe on tehty useamman kerran. Vuonna 2016 maan hallitus esitti samanlaisen leikkauksen vuodelle 2017, itsenäisyytemme juhluvuodelle, ja siinä esitettiin samalla lailla leikattavaksi rintamalisiä. Kyse ei ole mistään kauneusvirheestä, vaan jonkunlaisesta järjestelmävirheestä, joka meinaa jäädä sinne talousarvion pohjiin.

Toivon, että tämä oli viimeinen kerta, kun tästä asiasta eduskunnassa tarvitsee keskustella, ja toivon, että ministeri vastaa, millä tavalla tämä kauneusvirhe — sitaateissa tai ilman — poistetaan eduskunnan talousarvioprosesseista pysyvästi.

**14.27 Olavi Ala-Nissilä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on ehkä enemmänkin eduskunnan valiokunnissa budjettikäsittelyssä tapahtunut työtapaturma. Tämä olisi pitänyt siellä hoitaa, mutta teknisesti se ei onnistunut. Hyvä, että se on hoidettu nyt tässä.

Todellakin kaikilla puolueilla oli omat säästölistansa, myöskin SDP:llä. Vaalien jälkeen ne ovat unohtuneet.

Mutta todellakin, niin kuin tässä todettiin, on paljon tehty yhdessä veteraanien hyväksi tällä vaalikaudella. Ja, arvoisa puhemies, minä luulen, että he eivät odota täällä mitään erityistä oppositiokeskustelua nyt, kun ne asiat on hoidettu.

**14.27 Ritva Elomaa ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä korjaus on oikein tarpeellinen, kiitos siitä. Oppositio nosti ongelman esille vahvasti, ja se on nyt mennyt maaliin — siitä kiitos, myös oppositiolle.

Jos ajatellaan veteraanien tilannetta viime vuosikymmeninä, niin kyllähän nyt täytyy peiliin katsoa monen puolueen taholta, miksi asioita ei aikaisemmin ole hoidettu tarpeeksi hyvin. Aivan kuten Heinonen sanoi tässä, heitä on jäljellä enää 10 300 ja sotainvalideja vähän yli 1 000. Ja heidän eteensä, jotka vielä ovat keskuudessamme, voimme tehdä vielä paljon, mutta heidän, jotka ovat tuolla yläkerrassa, asioitaan ei enää voi korjata.

Meillä on tulevaisuudessa myös sotaorvot, meillä on miinanraivaajat, meillä on sotalesket, joiden asiointien eteen voidaan vielä paljon tehdä, ja toivonkin, että kaikki puolueet lähtevät näihin talkoisiin mukaan.

Turussa on hoidettu aika hyvin tämä, että veteraanit saavat ne palvelut, mitä kuuluu. Monessa kunnassa asia ei vieläkään ole näin, siihen pitää kiinnittää huomiota.

Perussuomalaisille veteraanit ovat kunniakansalaisia. Meidän pitää tehdä heidän eteen vielä kaikki mahdollinen.

**14.29 Simon Elo sin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Varmasti ei ole mitään epäselvyyttä siitä, että jokaiselle puolueelle tässä salissa veteraanit ovat kunniakansalaisia. Siksi meillä on ollut hyvä yhteinen näkemys siitä, että yhteisesti parlamentaarisessa hengessä, kunnioittavassa hengessä näitä asioita on voitu edistää, ja niin on toimittu. Näen, että tässäkin asiassa hallitus on — minä kutsun sitä kauneusvirheeksi edustaja Rossin tapaan — lisännyt ja korjannut, ja oppositio on siihen sinänsä tyytyväinen. Sen pistän tyytyväisenä merkille.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 158/2018 vp

Edustaja Räsänen tässä viittasi, että joku olisi puhunut kauneusleikkauksesta, kun puhutaan näistä summista. Ei, sellaista termiä me emme käytä, vaan puhuimme nimenomaan kauneusvirheenä siitä, että tämä asia ylipäättään pääsi tapahtumaan, mutta nyt se on korjattu. Kuitenkin täytyy korostaa kokonais kuvaa. Me olemme täällä yhteisesti päättäneet muun muassa veljet samalle viivalle -lakiesityksestä: rintamaveteraaneille, kaikille, korvataan asumista tukevat palvelut samoin periaattein kuin sotainvalideille. Tämähän oli vuosikautia sotaveteraanijärjestöjen tavoite ja vaatimus, ja kun se nyt kaikkien puolueiden tuella [Puhemies koputtaa] toteutuu, niin kyllähän tästä täytyy iloitakin.

**14.30 Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä, että näin, mutta tässä on todellakin kysymys hallituksen väärän päätöksen perumisesta. Tässä on kysymys hallituksen leikkauksen perumisesta. Sitä hallitus esitti, sitä joulukuussa tässä salissa käsitelimme. Olen iloinen siitä, että oppositiosta käsin saimme tämän isoon keskusteluun ja näin ollen tämä väärä päätös perutaan nyt. Ministeri hieman säästeli tämän kohdan kertomista omassa esittelypuheenvuorossaan, ikään kuin tämä joulukuu, jolloin tästä asiasta keskusteltiin ja äänestettiin, olisi pyyhitty ministerin almanakasta pois — mutta näinhän tämä totuus tässä todellakin meni.

Mutta, puhemies, tämä herättää kysymään juuri vähän laajemminkin tämän hallituksen arvopohjasta. Eli nyt, kun todella olemme eläneet kasvun vuosia ja kasvun tulisi kuulua kaikille, niin — neljännen kerran, toden totta — nyt esitetään indeksien jäädytystä. Sipilähän tunnusti itse, että nyt ovat leikkaukset menneet liian pitkälle. Kysynkin ministeri Mattilalta: Eikö nyt olisi aika myös miettiä sitä, että olette leikanneet samaan aikaan pientä työeläkettä saavien kukkarosta neljä kertaa peräkkäin? Eikö tähänkin asiaan [Puhemies koputtaa] olisi syytä palata, ministeri Mattila?

**14.31 Antero Laukkanen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä korjausliike on pikemminkin kunnialiike tai velvollisuusliike, joka meidän on hoidettava. Ja yhdyin kyllä siihen ajatukseen, että tavallaan tätä keskustelua ei täällä edes tarvitsisi käydä, vaan tämän pitäisi olla meille automaattinen asia, joka hoidetaan ihan vapaaehtoisesti hyvin ja vielä vähän paremmin.

Meille jää tämänkin jälkeen vielä keskusteltavaa siitä, että joka vuosi jo alkusyksystä sotaveteraanien hoitoon tarkoitetut rahat loppuvat. Ja joka syksy täällä käydään keskustelua, miten näitä rahoja sinne lisätään. Tämäkin pitäisi hoitaa aivan automaattisesti ministeriön puitteissa, että ei alibudjetoitaisi sitä rahaa, jolla näitä meidän upeita ihmisiämme hoidetaan.

**14.32 Maria Tolppanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Happamia, sanoi kettu pihlajanmarjoista. Se voidaan tässäkin kohdassa sanoa, kun katsotaan näitä korotuksia, mitkä nyt saatiin aikaan. Ja kun nämä ovat pelkästään korjaus siihen, mitä hallitus on tehnyt, niin itse asiassa mitään lisää tai korotusta ei veteraaneille tule. Tulee vain se, minkä olisi pitänyt tulla jo aikaisemminkin.

Arvoisa ministeri Mattila, haluaisin kysyä teiltä — kun kerroitte tuossa, kuinka paljon maksaa valtiolle, kun tämä tehdään — kuinka paljon se tuo verotuloina kunnille ja valtiolle. Nimittäin näin pienet korotukset, mitä tässä on — 0,62 senttiä, 1,63 senttiä, 1,30 senttiä — ovat pääsääntöisesti sen suuruisia korotuksia, että meidän verotuksen mukaan ihmisille

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 158/2018 vp

jää vähemmän rahaa käteen kuin ennen näitä korotuksia johtuen siitä, että verotus nousee sen verran enemmän kuin se, mikä se korotus on. Miten te estätte tämän?

**Toinen varapuhemies Tuula Haatainen:** Sitten edustaja Arhinmäki ja sen jälkeen ministerin vastaus.

**14.33 Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Laukkanen täällä aivan oikein totesi, että näiden pitäisi tulla automaattisesti. Ja niinhän ne tulevatkin. Se on erillinen päätös, jonka hallitus on tehnyt, että näitä korotuksia ei tule. Meidän lainsäädäntömme lähtee siitä, että indeksikorotukset tulevat automaattisesti ja tarvitaan erillinen päätös, jotta indeksit jäädytetään, ja se erillinen päätös tehtiin myös näiden osalta hallituksen toimesta opposition sitä vastustaessa. Mutta kyllä tämä hallitus myös silloin, kun indeksi meni miinuksen puolelle, perui sen aikaisemman päätöksensä, että indeksit jäädytetään. Silloin kyllä indeksi toteutettiin, kun se meni miinuksen puolelle eli leikasi.

Arvoisa rouva puhemies! Minun on pakko kysyä näiden kaikkien vuosien jälkeen ministeri Mattilalta: voitteko käsi sydämellä sanoa, että olette tehnyt hyvää politiikkaa veteraaneja, eläkeläisiä, sairaita, työttömiä kohtaan, kun vuodesta toiseen olette tehnyt päätöksen jäädyttää indeksin, joka olisi muuten automaattisesti näille tullut? [Markku Rossi: Ensimmäisen kerran Suomen historiassa veteraanijärjestöt kiittävät!]

**Toinen varapuhemies Tuula Haatainen:** Sitten ministeri Mattilan vastauspuheenvuoro, 2 minuuttia, olkaa hyvä.

**14.35 Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila:** Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin kiitos kaikille salikeskustelusta ja yksimielisyydestä, siitä, että veteraaniasiaa halutaan edistää tulevaisuudessakin.

Täällä on keskusteltu periaatteista, arvoista, ja mielestäni arvo on myöskin se, miten me keskustelemme. Toisaalta haluan myös tuoda esille, että tällä kaudella, tällä vaalikaudella, on kotiin vietäviin palveluihin panostettu todella, todella paljon enemmän kuin minään muuna vuonna vaalikaudella ja on tullut myöskin tämä haitta-asteen korjaaminen, veteraanit samalle viivalle. Mutta se on totta, mitä edustajat Juvonen, Nylander, Heinonen ja Laukkanen nostivat esille, että tässä on vielä työtä jatkokausille, jatkovuosille, siihen viimeiseen iltahuutoon saakka.

Edustaja Juvonen, en ole täysin varma, onko kysymys menossa ministeri Saarikon vastattavaksi vai allekirjoittaneelle, se varmasti selviää sitten tuolla ministeriössä.

Edustaja Tolppanen, kysyitte verotuloista, ja kun katselin tätä hallituksen esitystä, selasta arviota täältä en ainakaan näe. Täällä on sitten näitä muita kustannuksia laskettu.

Ja vielä kysymykseen siitä, mitä tulee hallituksen politiikkaan: minä olen edustaja Viitasen kanssa samaa mieltä, että tähän asiaan varmaan palataan jossakin muussa keskustelussa kuin tässä, [Pia Viitanen: Miksei tässä?] sitten, kun on koko hallitus paikalla. Katson, että tällainen hallituksen politiikkaan vastaaminen on myöskin [Vastauspuheenvuoropyyntöjä] pääministerin tehtävä. — Tässä, arvoisa puhemies.



## Pöytäkirjan asiakohta PTK 158/2018 vp

**Toinen varapuhemies Tuula Haatainen:** Nähtävästi debattia halutaan vielä jonkin aikaa jatkaa. Keskustelu on 45 minuuttiin rajattu, otetaan muutama vastauspuheenvuoro ja sitten mennään puhujalistaan.

**14.36 Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen aikomus leikata sotiemme veteraanien rintamalisistä suhdannehuipussa oikeastaan kiteyttää sen, kuinka epäoikeudenmukaista hallituksen politiikka eri väestöryhmissä on ollut. Ministeri Mattila, sanoitte, että te ette halua keskustella siitä, kuinka teidän politiikkanne kohtelee eri väestöryhmiä ja onko siinä sosiaalista oikeudenmukaisuutta, mutta nyt kun te tuotte kuukausien keskustelujen jälkeen tämän esityksen, että tämä voidaan korjata, niin kysymys kuuluu: eikö olisi oikein katsoa nyt samassa yhteydessä laajemminkin niitä päätöksiä, joita olette tehneet? Talous kasvaa, työllisyys nousee, elämme suhdannehuippua, mutta neljättä vuotta peräkkäin opiskelijoiden, eläkkeensaajien ja lapsiperheiden turvaa leikataan — neljättä kertaa peräkkäin. [Puhemies koputtaa] Ministeri Mattila, te ette tehnyt hallitukselle esitystä, että nämä leikkaukset perutaan. [Puhemies: Aika!] Onko tämä mielestänne oikein?

**14.37 Toimi Kankaanniemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Neljä vuotta sitten, kun hallitus aloitti, maa oli kyllä ihan katastrofin partaalla. Luottoluokitus oli useammassakin yhtiössä putoamassa, ja oli pakko tarttua koviin aseisiin talouden ja työllisyyden parantamiseksi, [Eero Heinäluoman välihuuto] ja siinä näin sitten tapahtui, eli muutos on ollut selkeä.

Mutta kun nyt viimeiset kaksi vuotta tilanne on ollut paljon parempi sen jäljiltä, mitä sosiaalidemokraateilta jäi neljä vuotta sitten, [Mika Karin välihuuto] niin nyt kyllä oli suuri virhe, että näihin veteraanietuuksiin tartuttiin leikkausten muodossa eli indeksien jäädyttämisen muodossa, ja sitä me muun muassa valtiovarainvaliokunnan kunta- ja terveysjaostossa pidimme pahana ja teimme lausumia ja muita esityksiä, että veteraanien asemaa parannettaisiin, ja sitä on kotiin vietävillä palveluilla parannettu. Mutta nyt ei ole mitään syytä leikkauksia toteuttaa enää, [Puhemies koputtaa] kun talous on saatu edellisen hallituksen kauden jälkeen kuntoon.

**14.39 Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Mattila, tämä on teidän vastuualueellanne. Te ette voi mennä koko hallituksen selän taakse, vaan kyllä teidän pitää ministerinä vastata perusturvasta, joka teille kuuluu.

Nyt on kaksi oleellista kysymystä:

Ensimmäinen on: Kun KEL-indeksien leikkaukset eivät ole koskeneet vain veteraanietuuksia vaan ne ovat koskeneet kaikkia perusturvansaajia, niin oletteko te esittänyt hallituksessa, että KEL-indeksien jäädytyksistä nousukaudella luovutaan? Oletteko te tehnyt sen esityksen, ja kuka tätä esitystä on vastustanut?

Ja toinen kysymys on nyt: Kun te korjaatte — aivan oikein, me olemme kaikki yksimielisiä, että veteraanien osalta tämä pitää korjata — niin miksi te ette tässä yhteydessä tuonut esitystä siitä, että kaikkien KEL-indeksiin sidottujen etuisuuksien KEL-indeksiin jäädytys puretaan? Teittekö tämän esityksen, ja jos teitte, kuka sitä vastusti?

**Toinen varapuhemies Tuula Haatainen:** Haluaako ministeri vastata? — Ministeri Mattila, 1 minuutti.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 158/2018 vp

**14.40 Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila:** Arvoisa puhemies! Mielelläni vastaan.

Edustaja Lindtman, sanoitte, että en halua keskustella, ja nyt te käytätte totuutta varomattomasti, mutta katson, että koko hallituksen politiikka ei ole keskustelussa silloin kun käsitellään yhtä hallituksen esitystä, pientä muutosta, vaikka se merkittävä muutos onkin. En ole koskaan kiistänyt sitä, etteikö indeksijäädytys ole varmasti tämän hallituksen kiipeimpiä päätöksiä. Se on tehty, mitä kehyksestä on sovittu kehysmenettelyssä, ja myös siinä katseeni kääntyy valtiovarainministeriöön. Mutta mitä tulee hallituksen luottamuksellisiin keskusteluihin, niin niitä en käy tässä läpi. [Paavo Arhinmäki: Oletteko tehnyt esityksen vai ette? — Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

**Toinen varapuhemies Tuula Haatainen:** Edustaja Lindtman, vastauspuheenvuoro, ja sitten mennään puhujalistaan.

**14.41 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro):** Arvoisa puhemies! Tällä esityksellä te kuukausien keskustelujen jälkeen nyt taivutte perumaan sotiemme veteraanien eläkkeeseen kohdistamanne indeksileikkauksen. Kyllä tässä salissa, eduskunnassa, on nyt paikallaan puhua siitä kokonaisuudesta, joka liittyy näihin leikkauksiin, jotka olivat myös kohdistumassa tai ehtivät osin kohdistua rintamaveteraaneihin. Ja kysymys kuuluu: kun ministeriöiden esitykset valtiovarainministeriölle ovat julkisia — ne ovat julkisia asiakirjoja, ne eivät ole mitään luottamuksellisia, ja niitä te ette voi salata [Pia Viitanen: Juuri näin!] — niin, arvoisa ministeri, onko oikein, että tilanteessa, jossa talous kasvaa ja työllisyys nousee, neljättä kertaa peräkkäin te leikkaatte opiskelijoiden, eläkkeensaajien ja lapsiperheiden perusturvaa? Ja jos ei ole, niin teittekö esityksen valtiovarainministerille näiden leikkausten perumisesta suhdannehuipussa?

**Toinen varapuhemies Tuula Haatainen:** Ministeri, 1 minuutti.

**14.42 Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila:** Arvoisa puhemies! Täällä on kysytty esityksistä, täällä on kysytty keskusteluista, ja on aivan varma, että luottamuksellisia keskusteluja en voi käydä läpi. [Paavo Arhinmäki: Esitys! — Antti Lindtman pyytää vastauspuheenvuoroa]

Mitä tulee siihen, onko oikein: Mielestäni on arvo myös siinä, että pidetään julkisesta taloudesta huolta. Mielestäni arvo on myös siinä, että autetaan ihmisiä työttömyydestä pois. Ja kyllä, tämä esitys on tehty täysin — monta kertaa se on todettu, ja varmasti kaikista asiakirjoista se myös käy ilmi — hallitusohjelmaneuvoittelussa sovitun kehyspäätöksen mukaisesti. Muuta mahdollisuutta minulla tuskin on.

Ja vielä siihen, kun täällä penätään, saako keskustella: Tämä sali varmasti saa keskustella. Tämähän on se paikka, missä keskustellaan. Mutta jos puhutaan siitä hallituksen kokonaispolitiikasta, niin se ei ole tämän lakiesityksen aikana. Minä katson, etten pysty puhumaan koko hallituksen suulla tässä enkä pääministerin tai valtiovarainministerin suulla.

**Toinen varapuhemies Tuula Haatainen:** Mennään puhujalistaan. Debatti voidaan avata vielä myöhemminkin, jos siihen tarvetta ilmenee. Nyt puhujalistalta ensimmäinen puheenvuoro, edustaja Viitanen.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 158/2018 vp

**14.43 Pia Viitanen sd:** Arvoisa puhemies! Oikeastaan sanon tähän alkuun nyt sitten hieman pitemmän kaavan mukaan, että tietenkin on oikein, että tämä väärä päätös perutaan. On oikein kunnioittaa meidän sotiemme veteraaneja, ja on myös hyvä, että tässä salissa on kiinnitetty huomiota myös näiden leskien ja sotaorpojen asemaan, jota tulee myös jatkossa kohentaa. Siinä on varmasti paljon tekemistä. Arvostus heille kaikille, jotka meille tuleville polville ovat turvallisen yhteiskunnan tehneet.

Puhemies! Sen verran kyllä nyt menen tähän edelliseen keskusteluun, kun ministeri on vielä paikalla ja kuulolla, että meidän puhumme tässä, ministeri, nyt siitä hallinnonalasta, missä te olette vastuuministeri. Teillä on mahdollisuus esittää valtiovarainministeriölle ja koko hallitukselle sellaisia ratkaisuja, mitkä teidän mielestänne ovat hyviä. Me olemme neljä kertaa nähneet tilanteen, jossa hallitus on — neljä kertaa, arvoisat perussuomalaiset, peräkkäin — leikannut kaikkein heikompiosaisilta, leikannut perusturvaa, jäädyttänyt kansaneläkeindeksin, ja sitä kautta esimerkiksi pientä työeläkettä saavat, [Toimi Kankaanniemen välihuuto] opiskelijat, kaikki, ovat kärsineet. Kaikki ovat kärsineet, ministeri Mattila ja arvoisat hallituspuolueet, ja nyt jos koskaan tämänkin päätöksen yhteydessä on mahdollisuus varmasti tästä keskustella. Ja harmillisesti, ette nyt suoraan voinut vastata edustaja Lindtmanin kysymykseen, onko oikein, että näin on ollut — onko oikein? — vaan annoitte ehkä ymmärtää, että mielestänne, mahdollisesti, vaikenemalla annatte jonkun signaalin. Mutta sitten tietenkin tekee mieli kysyä, kuka on määritellyt, että näin on tehtävä. Onko se kokoomus, keskusta, siniset? Kaikki ainakin tuntuvat kovasti näin tehneen samaan aikaan, kun kuitenkin meillä on ollut varaa kaikkein varakkaimpien ihmisten veronkevennyksiin, suurten metsäomistusten veronkevennyksiin, miljoonaperintöjen veronkevennyksiin. Nämä ovat niitä arvovalintoja, ministeri, mitä te siellä hallituksessa teette. Teillä on oikeus tehdä ehdotuksia. Ja me olemme täällä olleet sitä mieltä, että nämä eivät ole oikein. Kasvu ei kuulu kaikille, ja te leikkaatte kaikkein heikoimmilta. Toivonkin, puhemies, että ministerillä olisi vielä mahdollisuus hieman syventää tätä omaa vastaustaan tästä näkökulmasta.

**14.45 Päivi Räsänen kd:** Arvoisa rouva puhemies! On tärkeää, että nämä perusturvaleikkaukset avoimesti tunnustetaan ja niistä käydään myös poliittista keskustelua. Mutta haluan nyt sen verran antaa myötätuntoa ministeri Mattilalle, että ymmärrän kyllä sen, että yksittäinen ministeri ei yksin ole vastuussa hallituksen arvovalinnoista.

Puhutaan nyt nimenomaan tästä esityksestä: Kun tuossa debattipuheenvuorossa lyhyesti moitin tätä prosessia, niin haluan nyt tässä yhteydessä tuoda ministeri Mattilalle kiitoksen siitä, että olette tuonut tämän esityksen. Tämä on todellakin tärkeä korjausliike, vaikka ei rahallisesti suuri liike, ja uskon, että veteraanien, kunniakansalaistemme, kannalta tämä on kuitenkin tärkeä tunnustus, ettei heiltä leikata missään olosuhteissa näitä veteraanietuuksia.

Mutta sinänsä pidän kyllä aiheellisena, että keskustelua perusturvan tulevaisuudesta ja näistä perusturvaleikkauksista käydään, ja kyllä siinä koko hallitus on todellakin vastuussa. [Pia Viitanen: Kyllä!]

**14.47 Arja Juvonen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Hyvät kansanedustajat! Arvoisa ministeri! Perussuomalaiset pitävät äärettömän tärkeänä, että veteraanit nähdään ja huomataan ennen sitä iltahuutoa. Kaikki, jotka ovat sodan kokeneet, ovat mielestämme niitä sotiemme veteraaneja. Siellä on sotaorpoja, siellä on niitä lapsia, jotka ovat eläneet sodan keskuu-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 158/2018 vp

nessa 40-luvulla ja kokeneet ne tunteet, kun isä ei tule tai tilanne on muuten pelottava ja haasteellinen.

Arvoisa ministeri, kiitän vastauksestanne, kun kysyin sotaleskien tilanteesta ja heidän palvelutarpeestaan, koska olen todellakin ymmärtänyt näin, että he eivät ole oikeutettuja saamaan näitä kotiin vietäviä palveluja. Kunnat ja kuntayhtymät nykyisin järjestävät rintamaveteraaneille kotona asumista tukevia palveluja Valtiokonttorin maksaman määrärahan puitteissa. Sotainvalideilla on oikeus näihin palveluihin, ja siitä on säädetty sotilasvammalaissa. Kotona asuvien sotaveteraanien vapaaehtoiset avustajat ja veteraanijärjestöt ovat olleet valtavasti yhteydessä varmaan teihin muihinkin, koska myös minuun, ja he ovat tiedustelleet sotainvalidin puolison, lesken ja sotalesken asemasta yhteiskunnassamme. Vaikka sotiemme veteraanien asioihin on tehty aikojen saatossa valtavasti parannuksia, niin silti sotiemme veteraanien puoliset, lesket ja sotalesket kuin myös sotaorvot ja sota-ajan lasten tilanne ovat jääneet huomioimatta ja palvelutarpeeseen ei ole vastattu.

Olen saanut yhteydenottoja, että maaseudulla hyvinkin pitkien kilometrien päässä asuu näitä sotaleskiä — ei heitä ole enää montaa meillä Suomessa — ja siellä vapaaehtoisjärjestöt ja vapaaehtoiset ihmiset toimivat heidän hyväkseen ja auttavat ja vievät palveluja sinne kotiin. Tämä on kyllä sellainen epäkohta, että tämä pitäisi kiireesti laittaa kuntoon. On hyvä, että nyt sotainvalidit ja rintamaveteraanit ovat samalla viivalla ja saavat palveluja, ja erityisesti myös, että haitta-astetta laskettiin ja he pääsevät sinne laitostuntoutukseen, mutta olisi myös hyvä, että nämä naiset, sotalesket, sotainvalidien puoliset, jotka ovat kuitenkin myös ansainneet niitä palveluja ja elävät siellä kodeissaan, olisivat oikeutettuja näihin palveluihin. Todellakin, ministeri, tässä kausi loppuu, mutta toivon, että viette tätä viestiä eteenpäin ja otatte asian esille siellä.

Sitten niistä laitospalveluista. Se on hieno asia, että haitta-astetta laskettiin ja sotaveteraaneilla on oikeus päästä laitospalveluihin, mutta kuulkaa, arvoisa eduskunta, hyvä ministeri, meillä on se ongelma täällä, että ketkä hoitavat niitä sotiemme veteraaneja. Me puhumme täällä juurikin siitä, että ei ole tarpeeksi hoitajia, hoivayritykset ovat rikkoneet karmella tavalla sääntöjä ja ohjeistuksia eli sitä veteen piirrettyä viivaa, laatusuosituksia, joka ei ole mikään laki — se on ohjeistus, se on suositus, se on informatiivista ohjausta, joka ikävä kyllä katoaa kaikkien muiden papereiden mukana siellä hoivatyön ytimessä.

Pidän erittäin tärkeänä, että me säädämme lailla hoitajamitoituksesta ja ohjaamme entistakin tiukemmin. Me vahdimme, me vartioimme, me olemme vahtikoiria. Meillä on se hieno vanhuslaki, mutta kuka on vanhuslain vartija? On äärettömän tärkeää, että me perustamme niin tiukan valvontakoneiston, että ei tule tapahtumaan tällaisia laiminlyöntejä ja potilasvahinkoja, joissa ihmiset menettävät henkensä, vanhukset kuolevat hoidon puutteeseen, ja näitähän on nyt tutkinnassa.

Tämä on ennennäkemätön Suomi, ja näin emme kohtele ikääntyneitä ihmisiä. Pidän äärettömän tärkeänä, että kun me kehitämme näitä palveluja, me annamme veteraaneille palveluja, niin pidämme myös huolen, että siellä on hoitavia käsiä. Se ei liity tähän itse aiheeseen nyt muulla tavalla kuin niin, että muistutan, että näin meidän tulee tehdä. Eli perussuomalaiset pitävät erittäin tärkeänä, että turvataan se, että on riittävästi hoitajia.

On hyvä oikeasti nyt näin, että nämä veteraanietuuksien korotukset tehdään, 1,2 prosenttia, mutta kyllä muistutan siitä, kun täällä puhutaan työtapaturmasta tai kauneusvirheestä — ja tuossa joku vielä huudahti, että miksei valiokunnan oppositio huomannut tätä — että onko se opposition tehtävä tehdä hyvää lainsäädäntöä. [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä] Onko se hallituksen tehtävä ja ministeriön tehtävä tehdä hyvää lainsäädäntöä

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 158/2018 vp

niin että tällaisia virheitä, kauneusvirheitä tai muita virheitä, ei synny? Tässä minä kyllä peräänkuulutan sitä, että pitää olla sellainen siivilä ja harava siellä lainvalmistelussa, ettei tule tehtyä niin sanotusti näitä lapsuksia tai lipsautuksia, ihan millä sanalla niitä ikinä nimitetäänkään. Mutta arvostan äärettömästi meidän nykyistä oppositiota. Me olimme vah-  
tikoiria ja teräviä ja me saimme sen aikaan sen, että myös hallitus kuuli ja paransi tätä esi-  
tystä, korjasi sen virheen, minkä se oli karsealla tavalla tekemässä. Emmehän me, valveu-  
tunut ja hyvä oppositio, tällaista olisi sallineet, ja se täällä keskustelussa kävi ilmi. [Krista  
Kiuru pyytää vastauspuheenvuoroa]

**Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen:** Vastauspuheenvuoro, edustaja Kiuru.

14.52 **Krista Kiuru sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän mahdollisuu-  
desta todeta sen, että valiokunnassa käytiin keskustelua kokouksen yhteydessä siitä, mitä  
tehdään näiden indeksijääditysten suhteen. Valiokunta tilasi myöskin laskelmat siitä, mil-  
lä tavalla veteraanien ja sotainvalidien etuudet ovat muuttuneet vuosien kuluessa, ja tältä  
osin tämä indeksiasia oli esillä. Myöskin oppositio jätti tässä asiassa vastalauseensa tältä  
osin.

On nyt sääli, että tämä kauneusvirhe tähän jäi näin pienen summan takia. On tärkeää,  
että me pidämme huolta siitä, että ihmiset saisivat kohtuulliset edellytykset ja [Puhemies  
koputtaa] eduskunnassa olisi tunnustettu se työ, mitä veteraanit ja invalidit ovat tehneet. Ja  
siksi näin on hyvä, että tämä saadaan nyt lopulta korjattua.

**Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen:** Ja puhujalistaan.

14.53 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! On liikuttavaa huomata, miten  
oppositio on taas löytänyt kelvottoman hallituksen tekemisistä kamalan virheen. Se on tot-  
ta, että tämä veteraaniasiansa tapahtunut erehdys on nyt hoidettu ja hoidetaan kuntoon,  
mutta kannattaa katsoa kuitenkin se kokonaiskuva. Kaikki veteraanit saavat kotiin vietä-  
väksi palveluksi sen palvelun, mitä 10-prosenttiset invalidit saavat. Ja tämä on se iso juttu,  
koska tämän päivän sotiemme veteraanit ovat aivan varmasti kaikki niin heikkokuntoisia,  
että se kotiapu, palvelu kotiin, mitä he saavat, on se kaikkein tärkein. Kokemuksesta sen  
tiedän: kotikunnassani Ilomantsissa, jossa kuitenkin veteraaneja on vielä melkoinen määrä  
keskuudessamme kunniakansalaisina, heistä varmasti pidetään huoli.

Oppositio on tässä nyt käyttämässä sitä samaa tekniikkaa. Hyvät ihmiset, huomaa se  
tosiasia, miten oppositio toimii. Teidän jälkeenne tämä maa jäi konkurssitilaan, kuten pää-  
ministeri sanoi, kun tämä kausi alkoi ja kun hänelle lyötiin nenän eteen valtiovarainminis-  
teriön paperit siitä, missä tämän valtion tilanne oli 2005 keväällä. Tilannehan oli karmea  
teidän jäljiltänne. Maa oli konkurssitilassa: julkisen talouden menetykset teidän vaalikau-  
dellanne, hoitamallanne valtiovarainministerikaudella, 38 miljardia euroa. Ja se on kaikil-  
ta meiltä, nuorilta ja lapsilta, pois, kun te silloin huseerasitte ja pistitte rahaa menemään. Ja  
sitten te lähdette arvostelemaan niitä ihmisiä, jotka korjaavat teidän jälkiänne. Eikö teillä  
ole minkäänköistä rotia siinä? Onko se palokunnan vika, että mennään paloa sammutta-  
maan, vai olisiko se pyromaanin vika? Sitä saatte itse miettiä.

Edustaja Lindtman, ymmärrän, että se kävi teidän verikavioonne ja hermoonne, kun  
täältä totuuksia kuulette. Mutta katsokaapa vaikka kuntataloutta. Teidän aikananne, kun  
olitte hallituksessa viime vaalikaudella, kuntatalous heikkeni, 7 miljardia kuntatalous vel-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 158/2018 vp

kaantui, ja tämä on se syy, minkä takia kunnat olivat niin syvällä kuopassa, että [Puhemies koputtaa] ylös nostaminen on vienyt valtavasti energiaa. Ja tänä päivänä kuntatalous [Puhemies koputtaa] voi paljon paremmin. Emme ole vielä maalissa, vielä edelleen valtio ja myös kunnat joutuvat ottamaan pikkasen velkaa niin että pystymme [Puhemies koputtaa] velvollisuutemme hoitamaan: eläkkeet, lasten koulutuksen, terveydenhuollon ja niin edelleen. [Puhemies koputtaa]

Minua pikkuisen harmittaa tuo teidän asenteenne, kun te leikitte nyt suurta, viisasta valtiontaloudenhoitajaa, vaikka teidän jäljiltänne valtiontalous oli sellaisessa kunnossa, että pääministerikin oli pudota penkiltä nähtyään kolme ja puoli vuotta sitten paperit siitä, missä tilassa tämä valtiontalous silloin oli. Olisiko meidän pitänyt joutua Euroopan unionin komission tai Kansainvälisen valuuttarahaston huomaan, koko valtion? Se oli nimittäin lähellä sekin. Meillä on 100 miljardia velkaa otettuna lapsiemme maksettavaksi jo valmiiksi, ja sitten, kun me rupeamme tätä tilannetta korjaamaan — jonain päivänä ne velatkin on maksettava takaisin — te tulette arvostelemaan niitä, jotka korjaavat talouden kuntoon.

Ja sitten: 140 000 ihmistä on saanut työpaikan tälläkin vaalikaudella. Se vaikuttaa kuntien talouteen ja nimenomaan niihin palveluihin, joita veteraanit saavat, koska kunnathan ne toteuttavat. Ei niitä tämän salin päätöksillä tehdä, [Puhemies koputtaa] vaan kunnissa ne tehdään.

**Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen:** Arvoisa edustaja, koputtelin jo vähän aikaisemmin. Mielestäni siinä käytiin vähän rajamailla, kuinka tarkasti enää pysyttiin tässä asiakohdassa.

Edustaja Lindtman, teillä vastauspuheenvuoro, ja se on viimeinen. Sitten myönnän ministerille puheenvuoron ja tämän asian käsittely keskeytetään.

**14.56 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro):** Arvoisa puhemies! Pyromaani tarkoittaa henkilöä, joka sytyttää tahallaan tulipaloja. Toivottavasti edustaja Hoskonen ei syyttänyt tai kuvannut ketään tässä salissa pyromaaniksi edes tällä talouden saralla, koska se on erittäin huono vertaus. Se on erittäin huono vertauskuva, koska pyromaani sytyttää [Hannu Hoskonen: Mutta tottahan se oli! Tehän veditte valtiontalouden sileäksi, hyvä mies!] tahallaan tulipaloja, eli se on erittäin kova vertaus.

Arvoisa edustaja Hoskonen, talous kasvaa, työllisyys nousee, ja hallitus on jakanut satoja miljoonia veroetuja hallituksen lähellä oleville etupiireille, kuten varakkaille henkilöilyhtiöille, apteekkareille, suurmetsänomistajille. [Hannu Hoskonen poistuu salista] — Edustaja Hoskonen, älkää lähtekö salista pois. Onko mielestänne oikein, että samaan aikaan — samaan aikaan — työttömiltä, eläkkeensaajilta ja sairailta neljättä vuotta peräkkäin leikataan?

Ministeri, jos ette tehnyt esitystä, niin voitteko kertoa, miksi ette tehnyt esitystä valtiovarainministerille budjettiriihessä, kun muut ministerit ovat tehneet esityksiä oman hallinnonalansa rahoituksen lisäämiseksi?

**Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen:** Arvoisat edustajat! Tämän asian käsittely keskeytetään nyt ja asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Muutoin, arvoisat edustajat, todellakin toivon, ei vain koskien edustaja Hoskonen puheenvuoroa vaan muidenkin puheenvuoroja, että olisi tärkeää, että pysyttäisiin kutakuin-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 158/2018 vp

kin siinä teemassa, siinä asiakohdassa, joka meidän päiväjärjestykseen kulloinkin on kirjoitettu.

Keskustelu keskeytettiin kello 14.58.

---

Keskustelua jatkettiin kello 15.59.

**Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen:** Palaamme asiakohtaan 5. Nyt siis jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 5 käsittelyä. Keskustelu asiasta jatkuu.

**15.59 Eeva-Maria Maijala kesk:** Arvoisa puhemies! Veteraanasioista ei ole koskaan puhuttu liikaa, tosin tänään aikaisemmissa keskusteluissa tuntui ihan pahalta, että eivät nämä keskustelut, mitä tässä oli, mene vaalipuheiksi.

Mitä olen veteraaneilta kuullut eri puolilta, niin kokonaisuudessaan heidän rahatilanteensa alkaa nytten olemaan kohtalaisen hyvä, sen osalta, mitä me olemme pystyneet antamaan. Mutta nyt kaikkein tärkein asia on se, että on niitä hoitavia käsiä ja ihmisillä aikaa näiden veteraanien hoitamiseen.

Vanhustenhoito on viime päivinä tullut muutenkin vahvasti esille, ja hyvin moni veteraani on nytten siinä iässä ja elämäntilanteessa, että he todella tarvitsevat niitä käsiä auttamiseen ja hoitamiseen. Moni veteraani on tällä hetkellä hoitopaikassa, ja siellä on toivottavasti tarpeeksi aikaa olla heidän kanssaan — ikävä sanoa, että toivottavasti, sillä mitä viime aikoina on saatu tietää, niin sitä aikaa ei todellakaan ole ollut tarpeeksi.

Tuntui pahalta se, että tänään salissa ovat erityisesti sosiaalidemokraattien edustajat haukkuneet tätä hallitusta menneen, tullen ja palatessa, että heikompien tilannetta olisi heikennetty. Totuushan on se, että tällä vaalikaudella on hallitusohjelma toteutettu lähes kokonaisuudessaan. Olemme saaneet valtavan hienoja asioita aikaiseksi, ja tärkein asia koko yhteiskunnan ja kaikkien auttamiseksi on se, että 140 000 henkilöä on saanut töitä. Se tarkoittaa, että 140 000 perhettä on saanut elämässään ison askeleen eteenpäin. Ja nyt sitten on myöskin näitä sosiaaliturvapuolen rahoja voitu käyttää muitten ihmisten auttamiseen, enemmänkin niiden, jotka eivät ole saaneet töitä.

Omahoitaja-asiaa pitäisi saada veteraanien asioissa kuten muissakin vanhustenhoitoasioissa nyt myöskin eteenpäin. Jokaisella veteraanilla tulisi olla oma henkilökohtainen hoitaja, joka vastaa siitä, että jokaisella veteraanilla on varmasti mahdollisimman hyvä olo.

Vielä sitten tästä vaalikaudesta, että mitä kaikkea tällä vaalikaudella on saatu aikaiseksi: kyllähän monen vanhemman ihmisen osalta on tärkeää se, että takuueläkkeitä on saatu nostettua, pienimpiä äitiyspäivärahoja, vanhemmuuspäivärahoja on saatu nostettua ja monia muitakin huonommassa asemassa olevien henkilöitten rahoja saatu parannettua. Eli opposition puheet siitä, että heikompiosaisia on koko ajan heikennetty ja rikkaita on autettu, eivät todellakaan ole ihan niin kuin on sanottu, vaan kyllähän tässä on kokonaisuudessaan pyritty siihen, että Suomessa työllisyystilannetta yritetään auttaa eteenpäin, jotta saataisiin rahaa tuottamaan tälle yhteiskunnalle lisää, työpaikkoja ja toimintoja, apua kaikille.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 158/2018 vp

**16.03 Toimi Kankaanniemi ps:** Arvoisa herra puhemies! Tätä hallituksen esitystä kannattamme tietysti täysin rinnoin, ja toivon, että se menee nopeasti eteenpäin, ja varmaan me neekin, kun vaalit lähestyvät ja eduskunta on jäämässä tauolle.

Täällä aikaisemmassa keskustelussa edustaja Pia Viitanen sosiaalidemokraateista syytti perussuomalaisia neljän vuoden leikkauksista tässä asiassa eli veteraanietuuksien osalta. Tämä ei tietenkään pidä paikkaansa, koska me emme ole olleet mukana leikkaamassa kuin kauden alussa. Kun pääministeri ja valtiovarainministeri potkaisivat meidät ulos hallituksesta, sen jälkeen emme ole näitä päätöksiä olleet tekemässä. Päinvastoin, olemme puolustaneet veteraanien etuuksia ja muun muassa johtamassani valtiovarainvaliokunnan kunta- ja terveysjaostossa sosiaali- ja terveysministeriön pääluokkaa käsiteltäessä olemme veteraanien kotiin vietävien palvelujen osalta taistelleet niin, että siellä on saatu paljon parannusta tähän tarkoitukseen, ja se on huomioon otettava.

Arvoisa puhemies! En malta tässä yhteydessä olla nostamatta jälleen esille sosiaalidemokraattien leikkauslistaa ajalta 20.3.2015 eli tasan kuukausi ennen viime eduskuntavaaleja. Sosiaalidemokraatit toteavat, että vaalikauden aluksi pitää tehdä heti päätös 3 miljardin leikkauksista, miljardin lisäleikkauksesta päätös hallituskauden puolivälissä, jos on tarpeen, sopeutuksesta kaksi kolmasosaa leikkauksilla ja kolmannes veronkorotuksilla, etuuksien indeksien osittainen jäädytys, 800 miljoonaa euroa. Tähän pysähdyn. Nimittäin 800 miljoonaa tämän inflaatiotason tilanteessa, mikä meillä on ollut, olisi kyllä merkinnyt sosiaalidemokraattien osalta vähintään sitä samaa leikkausta näihin indeksisidonnaisiin etuuksiin, mitä hallitus on tehnyt. Eli sosiaalidemokraatit ovat selityksen velkaa, miten he olisivat tämän 800 miljoonaa keränneet etuuksien indeksien jäädytyksellä. He toteavat, että sitten taas pääosa korotuksista tehtäisiin puolitetuina ja täysimääräiset indeksikorotukset eläkkeisiin, lapsilisiin, toimeentulotukeen, työttömyysturvaan ja vanhempainrahoihin. Ei siis veteraanietuuksiin täysimääräisiä indeksikorotuksia. Tämä on demarien linja.

Todettakoon vielä, että esimerkiksi toisen asteen koulutukseen, mistä täällä paljon on puhuttu jatkuvasti, [Puhemies koputtaa] sosiaalidemokraatit esittivät 270 miljoonan leikkausta, kun hallitus teki 190 miljoonan leikkauksen.

**16.06 Ville Vähämäki ps:** Kunnioitettu puhemies! Tässä viime vuoden loppupuolella hallitus teki esityksen, jonka mukaan kansaneläkeindeksi jäädytetään vuoden 2018 tasolle, ja näin ollen kaikki kansaneläkeindeksisidonnaiset etuudet myöskin jäivät sille vuoden 2018 tasolle, muun muassa takuueläke. Se muutos on pysyvä, ja sitä ei jatkossa kompensoida.

Täytyy ottaa huomioon, että myöskin vuonna 2018 nämä samat etuudet jäädytettiin, vuonna 2017 niitä vain leikattiin. Eli silloin, kun me olimme hallituksessa, näitä etuuksia leikattiin, mutta nyt, kun olemme sieltä sattuneesta syystä tippuneet opposition puolelle, hallitus on nämä etuudet jäädyttänyt kahtena vuonna. Ja itse asiassa, kun nyt ollaan aivan tässä nousukauden huipulla, tämä politiikka hiukan ihmetyttää. Toki silloin, kun vaalikausi alkoi, käsitettiin hyvin se, että Suomi oli hyvin vaikeassa taloudellisessa tilanteessa ja näitä leikkauksia täytyi tehdä.

No, nyt täytyy ottaa huomioon vielä se, että kyllähän täytyy olla huolestunut eläkkeitten yleisestä ostovoimasta ja sen kehityksestä, kun näitä etuisuuksia jäädytetään, ottaen huomioon, miten käy eläkkeitten ostovoiman, kun asumisen, sähkön ja liikkumisen kustannukset jatkuvasti nousevat. Tämä on iso kysymys myöskin ensi vuonna.



## Pöytäkirjan asiakohta PTK 158/2018 vp

16.07 **Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Edustaja Vähämäki ja edustaja Kankaanniemi tässä hyvin kertasivat tämän vaalikauden tapahtumia, ja on totta, että vaalikauden alkuun monia monia kipeitä päätöksiä jouduttiin tekemään, jotta tämän maan talous saatiin lopulta edes jonkinmoisesti jaloilleen. Toki vieläkö ei voida huoahtaa, mutta toivottavasti nuo kipeimmät päätökset ovat nyt takanapäin.

Haluan kuitenkin muistuttaa siitä, että kun vuonna 2016 tehtiin päätöksiä vuoden 2017 valtion talousarvioon, hallitushan teki esityksen, jonka mukaan — kun inflaatiota ei ollut — kansaneläkeindeksiin sidottuja menoja oltaisiin pudotettu kautta linjan 0,85 prosenttia. Kuitenkin sitten havaittiin, että se olisi tarkoittanut myös rintamalisän ja vastaavien etuuk-sien leikkausta, jotka veteraaneille täysin ansiosta kuuluvat, ja perussuomalaisten eduskun-taryhmä kyllä tuli silloin, muistaakseni lokakuussa 2016, siihen tulokseen, että tätä leikka-usta ei voida tehdä. Olin itse mukana hallituspuolueiden neuvotteluissa valtiovarainvalio-kunnan jäsenenä tuolloin, ja hallituspuolueet silloin aivan oikein totesivat, että kyllä tähän tarkoitukseen tulee määrärahaa löytyä, ettei sentään rintamaveteraaneilta leikata, ja niin ta-pahtuikin, että ei leikattu. Hallitus sitten perui tuon esityksensä tuolta osin. Muistaakseni kyse oli vain noin 200 000 eurosta. Valtion budjetissa varsin pieni summa, mutta periaat-teelliselta kannalta on tärkeää, että meitä sodassa henkensä kaupalla puolustaneilta ihmi-siltä ei leikattu.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.